

Eriävä mielipide Joutsan valtuusto 12.12.2022 asia 11 Hallintosäännön uudistaminen/Kalle Willman ja Iris Ilmonen, valtuutettuja

Hallintosääntö on tärkein kuntalain mukainen asiakirja, joka säätelee kunnan hallinnon organisaation rakenteen, luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden keskinäiset suhteet sekä toimielinten ja virkamiesten toimivallan. Nyt kokouksessa esitelty hallintosääntö on huonosti valmisteltu, minkä kokouksen puheenjohtaja kokouksessa totesikin.

Kokouksen puheenjohtaja niputti asian käsittelyssä kaikki alla esitetyt korjausehdotukset yhdeksi ehdotukseksi ja päätti äänestystään ne kunnanhallituksen tekemää pohjaehdotusta vastaan. Menettely oli käsityksemme mukaan virheellinen, koska valtuutetuilla olisi tullut olla mahdollisuus ottaa kantaa alla olevassa puheenvuorossa esitettyihin muutosesityksiin erikseen, koska ne koskevat laajasti eri hallintotoiminnan osa-alueita ja ovat painoarvoltaan erilaisia.

Puheenjohtajalle ja sihteerille oli hyvissä ajoin lähetetty ao. puheenvuoro kirjallisesti ja käytettäväksi käsittelyn pohjana.

Alla on lueteltu muutokset hallintosääntöesitykseen perusteluineen, jotka olisi tullut valtuuston hyväksyä:

Sivu 5:

Esitys: 4 § Kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät

4. vastaa siitä, että johtoryhmän kanssa käydään vuosittain arviointikeskustelut ja yhdessä muiden hallituksen puheenjohtajien ja valtuuston puheenjohtajan kanssa neuvottelevat ja valmistelevat kunnanhallitukselle johtoryhmän työn painopistealueet, vastuualueet, sekä johtoryhmän työsuhte-edut. Johtoryhmän työn painopistealueista, vastuualueista sekä työsuhte-eduista päättää kunnanhallitus,

Kuntalaki ei tunne johtoryhmää. Kunnanjohtaja päättää kenet ryhmäänsä kulloinkin kutsuu. Johtoryhmiä on osastopäälliköillä/toimialajohtajillakin. Siten johtoryhmäsana tulee korvata sanalla toimialajohtaja tai osastopäällikkö

5 § Valtuuston puheenjohtajan tehtävät

Valtuuston puheenjohtaja

Esitys: 4. osallistuu kunnanjohtajan ja johtoryhmän arviointikeskusteluihin

Johtoryhmäsanan tilalle osastopäällikkö tai toimialajohtaja

Sivu 9:

LUKU 2. TOIMIELINORGANISAATIO

Elinkeinopöytä on poistettava hallintosäännöstä, koska se ei ole kuntalain 30§:n tarkoittama toimielin. Kyseessä on työryhmä eikä sen koostumuksesta, jäsenten vaalikelpoisuudesta yms. ole myöskään säännössä kuntalain edellyttämiä määräyksiä! Säännön 5. luvun alussa todetaankin :

”Kunnanhallitus ja lautakunnat voivat perustaa alaisiaan työryhmiä määrättyjen tehtävien hoitoa varten”. **Meillähän on lukuisia työryhmiä, kuten kulttuuri- ja päihdetyöryhmä, kumppanuuspöytä ym.**

TA-esityksessä vuosille 2023 – 2025 todetaan

s. 15: ”Kunnassa on syksyllä 2022 aloittanut toimintansa myös elinvoimapöytä. Elinvoimapöydän tehtävänä on kehittää kunnan elinvoimaan liittyviä asioita. Elinvoimapöydässä käsitellään elinkeino- ja yrittäjyysasioiden lisäksi muun muassa kuntalaisten osallistumista, kulttuuria ja kylien kehittämistä. Elinvoimapöydässä on vakituksina jäseninä kunnanjohtaja, elinkeinokoordinaattori, kunnanvaltuuston puheenjohtaja ja kunnanhallituksen edustaja. Lisäksi kuhunkin kokoukseen kutsutaan käsiteltävien asioiden asiantuntijoita kertaluontoisesti esittelemään asioita”.

Tiedustelin kuntaliiton lakimies Kirsi Lambergilta tästä elinvoimapöydän asemasta.

Hän vastasi 27.11.2022: kuntalain (410/2015) 30 §:ssä määritellään, että kuntalain mukaisia toimielimiä ovat

valtuusto
kunnanhallitus ja sen jaostot
lautakunnat ja niiden jaostot
johtokunnat ja niiden jaostot
sekä toimikunnat.

Virallisten toimielinten lisäksi kunnassa voi olla vapaamuotoisia apu- ja valmisteluelimisiä ilman muodollista toimielimen asemaa (esim. johtoryhmät, työryhmät, valtuustoryhmät). Tulkitseen, että tämä "elinvoimapöytä", on tällainen vapaamuotoinen apu- ja valmisteluelin. Em. toimielimille ei esimerkiksi voi siirtää toimivaltaa tehdä kuntalaisia koskevia päätöksiä.

Ehdotettu hallintosäännön kirjaus on em. perusteella jossain määrin tulkinnallinen. Epäselväksi jää, mikä on elinvoimapöydän suhde on kuntalain toimielimiin. Se ei voi esimerkiksi tehdä hallintopäätöksiä. Epävirallisista työryhmistä tms. ei tarvitse tulkintani mukaan tehdä hallintosääntömääräystä.

Kunnassa on hyvä vielä tarkentaa ehdotettua hallintosäännön määräystä. Kunnanhallitus voi kuntalain nojalla asettaa esim. toimikunnan. Kunnassa on hyvä keskustella, että onko kyseessä esim. toimikunnasta.

Jos elinvoimapöytä halutaan mukaan hallintosääntöön, se tulee muuttaatoimikunnaksi, lautakunnaksi tai kunnanhallituksen jaostoksi kuntalain edellyttämin säätelyin.

Esitys: 8 § Kunnanhallitus, konsernijaosto ja elinvoimapöytä

Elinvoimapöytä poistettava säännöstä, koska sillä ei ole päätäntävaltaa. Laki ei tunne sitä. Se on kunnanhallituksen vapaasti nimeämä työryhmä. Jäsenistä tai vaalikelpoisuudesta ei säännössä säädetä mitään. Elinvoimapöytä ei kuntalain 30§:n mukaan ole toimielin.

Esitys: 8§ Kunnanhallituksen alaisuudessa toimii elinvoimapöytä. Elinvoimapöytä käy keskusteluja yrittämisen

edistämistä, matkailua, asumista, kuntamarkkinointia, kaavoitusta sekä maaseudun ja kuntakeskusten kehittämistä koskevissa asioissa ja **lähettää katsomansa asiat edelleen valmisteluun tekniseen lautakuntaan, hyvinvointi- ja sivistyslautakuntaan tai kunnanhallitukselle.** (???)

Työryhmällä ei ole toimivaltaa antaa velvoittavia määräyksiä!

Sivu 10.

Esitys: 10§ Hyvinvointi- ja sivistyslautakunnan ja teknisen lautakunnan puheenjohtajat valitaan valtuuston jäsenistä tai varajäsenistä. Valtuusto valitsee lautakuntien jäsenistä varapuheenjohtajan ja jaoston puheenjohtajat. Puheenjohtajalla ja jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. **HUOM: Teksti ei ole relevantti, koska valtuusto valitsee pj:n ja vara pj:n eli puheenjohtajiston, joka voidaan erottaa erikseen. Onko meillä enää lautakunnan jaostoa? Konsernijaosto on osa kunnanhallitusta.**

Sivu 12.

Esitys: 15 § Konsernihallinnon ja osastojen organisaatio ja tehtävät

Hyvinvointikoordinaattori on sijoitettu sekä yleishallinnon että sivistys/hyvinvointiosaston sisälle. Kyseessä on työsopimussuhteinen henkilö, jolla ei ole esimiesasemaa eikä valtaa tehdä hallintopäätöksiä ja

pätevyysvaatimukset puuttuvat. Maininta on syytä poistaa säännöstä sinne kuulumattomana.

Sivu 15.

Esitys: 20 § Sopimusten hallinta

Konsernijaosto vastaa sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä sekä antavat tarkemmat ohjeet sopimushallinnasta. Lautakunta määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan

Kuntaliiton mallisäännön mukaan: 25 §

Sopimusten hallinta Kunnanhallitus vastaa sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä, antaa tarkemmat ohjeet sopimushallinnasta sekä määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan.

Koko kunnanhallituksen on syytä vastata sopimuksista. Usein niiden kustannus- ja muuta vaikutusta on vaikea arvioida.

Sivu 16.

21 § Kunnanhallituksen tehtävät

Kunnanhallitus päättää

2. maa-alueiden, rakennusten ja laitteiden ostamisesta, vaihtamisesta ja lunastamisesta, kun kauppahinta ylittää 50 000 €, **Eikö ole ylärajaa?**

1. mom mukaan ostamisessa ym. tulee olla valtuuston hyväksymä määräraha! Tässä kohtaa sitä ei ole.

Sivu 21 – 22.

Esitys 23 §: Viranhaltijan tehtävät B Toimialajohtajien tehtävät

6. päättää virka- ja tehtävänimikkeen muutoksesta, jos sillä ei ole vaikutusta henkilön palkkaukseen.

Esitys on ristiriidassa tämän hallintosääntöesityksen 31 §:n 2 mom kanssa, jonka mukaan kunnanhallitus päättää virkanimikkeen muuttamisesta.

Sivu 25.

Esitys: 33 § Kelpoisuusvaatimukset

Virkasuhteeseen ottava viranomainen päättää viran kelpoisuusvaatimuksista, jos niistä ei ole päätetty virkaa perustettaessa. **Syytä muuttaa muotoon:"**

Palvelussuhteeseen ottava viranomaisen päättää palvelussuhteen kelpoisuusvaatimuksista, jos niistä ei ole päätetty palvelussuhdetta perustettaessa.

Esitys: 34 § Haettavaksi julistaminen

Viran, virkasuhteen tai työsuhteen julistaa haettavaksi virkasuhteeseen ottamisesta päättävä viranomaisen. **Syytä muuttaa muotoon: ”palvelussuhteeseen” ottamisesta päättävä.... Lisäksi**

on syytä lisätä pykälään Kuntaliiton mallin määräys: ”Vakinaiset tai yli 6 kuukautta kestävät palvelussuhteet on julistettava haettaviksi”! Sanojen ”Viran” ja ”virkasuhteen” sisältö on sama. Toinen pois!

Sivu 26.

Esitys: 40 § Virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltaminen

Mikäli tässä luvussa ei ole toisin määrätty, virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltamisesta päättää kunnanhallitus.

Soveltamisesta siis päättää KH eikä tässä luvussa ole mainittu mikä muu elin tai viranhaltija tekisi konkreettiset päätökset. Myöskään toimivaltataulukossa

ei päätösvaltaa ole delegoitu mihinkään! Kuntaliiton ohje:47 § Virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltaminen Mikäli tässä luvussa ei ole toisin määrätty, virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltamisesta päättää x viranomaisen.

Perustelut: Kunnallisen virkaehtosopimuslain 5 a §:n (204/1991) mukaan, jos virkaehtosopimuksen

soveltamisesta tai viranhaltijan palkasta taikka muusta palvelussuhteen ehdosta päättäminen on virkaehtosopimuksessa jätetty kunnan harkintaan, voidaan kunnanvaltuuston päätösvaltaa johtosäännöllä taikka muutoin kunnanvaltuuston päätöksellä siirtää muulle kunnalliselle viranomaiselle.

Sivu 30.

Esitys: 54 § Talousarvio ja taloussuunnitelma

Toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.

Valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot, **liikelaitoksen** talousarvion sitovat erät ja liikelaitoksen sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. **Kunnalla ei taida olla liikelaitosta?**
Poistetaan ko. maininnat!

Sivu 38.

Esitys: 85 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla Esityslistan liitteitä julkaistaan kunnan verkkosivuilla harkinnan mukaan ottaen huomioon kunnan asukkaiden tiedonsaanti-intressit. **Tämä on herkkä asia. Kuka/mikä päättää? Syytä määrätä, että se on puheenjohtaja.**

Sivu 39

Esitys: 88 § Läsnäolo kokouksessa tarkastuslautakunnan jäsenillä ja toimialajohtajilla on läsnäolo-oikeus kunnanvaltuuston kokouksessa. **Ei ole mitään perustetta sille, että tarkastuslautakunnan jäsenet ovat läsnä kokouksessa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä ei ole valvoa valtuuston toimintaa. Turhia kustannuksia!**

Sivu 41:

8.

Esitys: 95 § Puheenvuorot Kokouspaikalla puheenvuoro on pidettävä omalta paikalta tai puhujakorokkeelta. **Syytä lisätä: "puheenjohtajan määräyksen mukaan".**
Esim. striimauksessa ei kuuntelija kuule yleensä paikaltaanpuhujaa. Induktiosilmukan hyödyntäminen ei myöskään onnistu silloin

Sivu 46.

Esitys: 116 § Kyselytunti Valtuuston puheenjohtajalla on oikeus päättää kyselytuntien pitämisestä. **Muutetaan muotoon: "Kyselytunti järjestetään ennen valtuuston kokousta, jollei valtuusto toisin päättä".**
Kysymys on toimitettava 2 vk ennen kokousta. Aikaa valmisteluun siis on. Vastauksen jälkeen vain 2+2 min lisäkysymyksiä.

Sivu 49.

Esitys: 133 § Kokouskutsussa mainitsemattoman asian käsittely **Pykälään on lisättävä kuntalain 95 §:n 2 mom määräys: "Jos asiaa ei ole valmisteltu, päätös asian ottamisesta päätettäväksi on tehtävä yksimielisesti".**

Toimivaltataulukko: Harkinnanvaraisten VES-määräysten toteuttamisesta ei määräyksiä.